HANNAH KENT

Ölü Gömme Törenleri

Çeviren: Ziya Celayiroğlu

Yapı Kredi Yayınları

Hannah Kent

Ölü Gömme Törenleri

ROMAN

Çeviren: Ziya Celayiroğlu

YKY
Yapı Kredi Yayınları

ÖLÜ GÖMME TÖRENLERİ

Hannah Kent 1985'te Avustralya'nın Adelaide şehrinde doğdu. Lise çağında değişim programıyla gittiği İzlanda'da Agnes Magnúsdóttir'in öyküsünden haberdar oldu ve olayı, ulaşabildiği bütün kaynaklardan inceledi. İlk romanı olan *Ölü Gömme Törenleri* pek çok ödüle aday gösterildi ve yirmi dile çevrildi.

Ziya Celayiroğlu (Ankara, 1969) – 1986 yılında T.E.D. Ankara Koleji'ni, 1995 yılında A.Ü. İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler-Tanıtım bölümünü bitirdi. Serbest çevirmenliğin yanı sıra radyoculuk alanında da çalışmalarını sürdürüyor.

HANNAH KENT

Ölü Gömme Törenleri

Çeviren:
Ziya Celayiroğlu

Roman

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 4166
Edebiyat - 1173

Ölü Gömme Törenleri / Hannah Kent
Özgün adı: Burial Rites
Çeviren: Ziya Celayiroğlu

Kitap editörü: Berna Akkıyal
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mahallesi, 1673 Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

Çeviriye temel alınan baskı: Picador by Pan Macmillan Australia, 2013
1. baskı: İstanbul, Temmuz 2014
ISBN 978-975-08-2983-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2012
Sertifika No: 12334

© 2013 by Hannah Kent
Bu kitabın telif hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

Ailem için

İzlanda Dilinde Kullanılan Adlar Üzerine Bir Açıklama

İzlandalılar geleneksel olarak baba kökenli adlandırma yöntemini kullandıklarından, bir çocuğun soyadı, babasının adının sonuna gelen -son ya da -dóttir ekleriyle türetilir. Dolayısıyla Agnes Magnúsdóttir adı, Agnes "Magnús'un kızı" anlamına gelmektedir. Bu uygulamanın sonucu olarak, İzlanda'da bir ailenin kan bağıyla bağlı üyeleri birbirinden farklı soyadları taşıyabilmektedir.

İzlanda Dilindeki Okunuş ve Söyleyişler Üzerine Bir Açıklama

Kitabın okunuşunu kolaylaştırmak amacıyla basımda İzlanda dilindeki harflerin yalnızca bir bölümü yer almış, örneğin ð (Ð) sessiz harfi yerine "d", þ (Þ) sessiz harfi yerine de "th" kullanılmıştır.

Kimi sesli harflerin okunuşlarıysa aşağıdaki gibidir:

á "ağustos" sözcüğündeki **ağu**
é "yeter" sözcüğündeki **ye**
í "iğne" sözcüğündeki **iğ**
ó "oğul" sözcüğündeki **oğ**
ö "öğüt" sözcüğündeki **öğ**
ú "uğur" sözcüğündeki **uğ**
ý "iğne" sözcüğündeki **iğ**
æ "ayla" sözcüğündeki **ay**
au "öyle" sözcüğündeki **öy**
ei "eylem" sözcüğündeki **ey**

Skagafjördur Körfezi
Fannlaugarstadir
Gönguskörd
Skagafjördur Bölgesi
Blanda
Hunafjördur Körfezi
Tjorn
Illugastadir
Katadalur
Geitaskard
Vatnsnes Yarımadası
Thingeyrar
Litla-Giljá
Brekkukot
Bürfell
Hóp Gölü
Vatnsendi
Thristapar
Vesturhópsvatn Gölü
Stóra-Borg
Breidabolstadur
Hvammur
Flaga
Gafl
Gilsstadir
Kornsá
Irmağı
Undirfell
Hunavatn Bölgesi
Gudrunarstadir
Vatnsdalur Vadisi

"EN SEVDİĞİMDİ EN ÇOK HIRPALADIĞIM."

Laxdæla Sagası

Öndeyiş

Ölmem gerektiğini söylediler. O adamların soluğunu çaldığım için benimkinin de çalınması gerektiğini söylediler. Hepimizin, karanlıkta rüzgârın uğultusuyla titreyen, yağlı-parlak birer mum alevi olduğumuzu düşleyebilirim. Odanın sessizliğinde ayak seslerini duyuyorum; bana doğru yaklaşan, beni mum gibi söndürüp, kül rengi bir duman halkasıyla birlikte canımı da yukarı üfleyecek olanların korkunç ayak seslerini. Gecenin içinde havaya karışıp yok olacağım. Bir tek onların görebildiği kendi ışıkları kalıncaya dek, tek tek, hepimizi söndürecekler. Ben nerede olacağım o zaman?

Bazen, karanlığın içinde yanan çiftliği yeniden gördüğümü düşünüyorum. Bazen ayazın ciğerlerime verdiği acıyı hissediyor, okyanusa, ışıl ışıl titreşen o tuhaf suya yansıyan alevleri gördüğümü düşünüyorum. O gece bir an durup arkama bakmış, dönüp yangını izlemiştim. Şimdi bile tenimi yalasam tuzun tadını alırım. Dumanın tadını...

Hava hep böyle soğuk değildi.

Ayak seslerini duyuyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Duyurusu

24 Mart 1828 tarihinde Illugastadir'de, çiftçi Natan Ketilsson'dan kalan kıymetli mallar için bir müzayede düzenlenecektir. Bir inek, birkaç at, kayda değer miktarda koyun, saman ve mobilya, bir eyer, bir yular ve çok sayıda kap kacak makul bir teklif olduğu takdirde satılacaktır. Bütün bu kıymetli malları en yüksek teklifi veren kişi alacaktır. Müzayede kötü hava şartları nedeniyle iptal edilirse, havanın müsait olduğu bir sonraki gün gerçekleştirilecektir.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

20 Mart 1828

Baş Rahip Jóhann Tómasson'un dikkatine,

Bu ayın 13'ünü 14'üne bağlayan gece Natan Ketilsson'la birlikte öldürülüp yakıldığı iddia edilen Geitaskard'lı Pétur Jónsson'un gömülme işlemleri konusunda bilgi almak dileğiyle gönderdiğiniz, 14 Mart tarihli değerli mektubunuz için teşekkür ederim. Rahibimin de haberi olduğu üzere Pétur'un kemiklerinin kutsanmış topraklara gömülüp gömülmemesi üzerine kimi tartışmalar yaşandı. Söz konusu kişi, Yüksek Mahkeme'nin kovuşturmasının ardından soygun, gasp ve çalıntı mal bulundurmaktan suçlu bulundu ve cezası verildi. Ancak Danimarka'dan bize herhangi bir mektup gönderilmiş değildi. Yerel Mahkeme yargıcı geçen yıl 5 Şubat'ta Pétur'u mahkûm ederek Rasphus-Kopenhag'da dört yıl kürek cezasına çarptırdıysa da, Pétur öldürüldüğünde denizde değildi. Dolayısıyla, tahkikatınıza cevaben belirtmeliyim ki, dininden uzaklaştığı yönünde bir kanaatimiz olmadığı için Pétur'un kemikleri Natan'ınkilerin yanında, Hıristiyan usullerine uygun olarak toprağa verildi. Kral Hazretleri'nin, Hıristiyan âdetlerine göre gömülme izni verilmeyenler listesini sunduğu 30 Aralık 1740 tarihli mektubunda bu kişilerin durumu açıkça tanımlanmıştır.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

30 Mayıs 1829

Rahip T. Jónsson
Breidabólstadur, Vesturhóp

Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson'a,

Bu mektubun, Tanrı'nın emirlerini yerine getirdiğiniz Vesturhóp'ta size muvaffakiyetle ulaşacağını ve sağ salim elinize geçeceğini umut ediyorum.

Öncelikle, İzlanda'nın güneyindeki çalışmalarınızı başarıyla sonuçlandırmanızdan dolayı sizi gecikerek de olsa tebrik etmek isterim. Cemaatinizin üyeleri gayretli ve çalışkan genç bir adam olduğunuzu söylüyorlar. Ben de sizin, babanızın gözetimi altında vaizliğe başlamak üzere kuzeye gitme kararınızı onaylıyorum. Gideceğiniz yerde insanlığa ve Tanrı'ya olan ödevlerini yerine getirmeye hevesli dürüst kişilerin bulunduğunu bilmek benim için büyük bir mutluluk.

İkincisi, Bölge Komiseri yetkilerime dayanarak sizden bir hizmet talebiyle bu mektubu yazıyorum. Sizin de bildiğiniz gibi, şu aralar cemiyetimiz üzerinde bütün karanlığıyla suçun gölgesi dolaşmaktadır. Geçen yıl işlenmiş olan Illugastadir Cinayetleri bu bölgenin çürümüşlüğünün ve günahkârlığının tiksindirici bir simgesi oldu. Húnavatn Bölge Komiseri olarak ben, böyle bir toplumsal düzensizliğe tahammül edemem. Kopenhag'daki Yüksek Mahkeme'nin bana verdiği yetkilere de dayanarak, Illugastadir canilerinin idamlarını gerçekleştirmek niyetindeyim. İşte bu olaydan dolayıdır ki, Yardımcı Rahip Thorvardur, sizin yardımınızı istiyorum.

Hatırlayacağınız gibi yaklaşık on ay önce cinayetlerle ilgili bir mektubu, cezalandırma vaazlarının verilmesi için ruhban sınıfının dolaşımına sundum. Olanları bir defa daha, ama bu sefer kapsamlı bir değerlendirmeyle size iletmeme lütfen izin verin.

Geçen yıl Mart ayının 13'ünü 14'üne bağlayan gece üç kişi, sizin de tanıyor olabileceğiniz Natan Ketilsson ve Pétur Jónsson'a yönelik şiddetli ve menfur bir suç işlemişlerdir. Pétur ve Natan, Natan'ın çiftliği olan Illugastadir'de çıkan yangının kalıntıları arasında bulunmuş ve daha yakın bir tetkik sonucunda bedenlerinde kasten açılmış yaralar olduğu

meydana çıkmıştır. Bu keşif üzerine bir tahkikat başlatılmış ve takibinde bir dava açılmıştır. Geçen yıl 2 Temmuz'da söz konusu üç kişi (biri erkek, ikisi kadın) bu cinayetlerle yargılanmış, benim başkanlık ettiğim Bölge Mahkemesi'nce suçlu bulunmuş ve boyunları vurularak idama mahkûm edilmişlerdir: "Kim ki birine vurup onu öldürürse, kendisi de kesinlikle öldürülecektir." Verilen ölüm cezası geçen yıl 27 Ekim'de Reykjavík'te toplanan Yerel Mahkeme tarafından da onaylanmıştır. Şu an itibariyle davayı gören Kopenhag'daki Yüksek Mahkeme'nin de benim verdiğim esas hükmü kabul etmesi muhtemeldir. Suçlanan adamın ismi Fridrik Sigurdsson'dur ve kendisi Katadalur'daki çiftçinin oğludur. Kadınlar ise Sigrídur Gudmundsdóttir ve Agnes Magnúsdóttir isminde iki hizmetçidir.

Bu suçlular şu an burada, ülkenin kuzeyinde gözetim altında tutulmaktadır ve infaz edilecekleri güne kadar da burada kalacaklardır. Fridrik Sigurdsson, Rahip Jóhann Tómasson'la birlikte Thingeyrar'a götürülmüş, Sigrídur Gudmundsdóttir de Midhóp'a yerleştirilmiştir. Agnes Magnúsdóttir ise infaz edilene kadar Stóra-Borg'da kalacakken, burada ifade edemeyeceğim bazı nedenlerle, önümüzdeki ay Vatnsdalur vadisindeki Kornsá çiftliğine taşınacaktır. Suçlu kadın, halihazırdaki manevi rehberinden memnun olmaması nedeniyle var olan az sayıda haklarından birini kullanıp yeni bir papaz istemiştir. Suçlu sizi istemiştir, Yardımcı Rahip Thorvardur.

Açıkçası size bu görev için başvururken biraz tereddüt içindeyim. Şimdiye kadarki sorumluluklarınızın cemaatinizin genç üyelerinin ruhsal terbiyesiyle sınırlandırılmış olduğunun farkındayım, ki bunun kıymetinden şüphe etmediğimi de belirtmeliyim, ama görevinizin neredeyse hiçbir siyasi ağırlığı bulunmadığını da kabul etmek gerekir. Hüküm giymiş bir kadını Tanrı'ya ve Onun sonsuz merhametine yaklaştırma konusundaki tecrübenizin sınırlı olduğunu siz kendiniz de kabul edebilirsiniz, ki böyle bir durumda göstereceğiniz isteksizliğe itiraz etmem. Çünkü bu görev, tecrübeli din adamlarının omuzlarına bile yüklemekte tereddüt edeceğim bir yüktür.

Bununla birlikte, Agnes Magnúsdóttir'i Tanrı'yla buluşması için hazırlama sorumluluğunu kabul etmeniz durumunda düzenli olarak ve hava şartları izin verdiği ölçüde Kornsá'yı ziyaret etmekle yükümlüsünüz. Tanrı'nın sözlerini yerine getirmeli ve suçluya pişmanlığı ilham ederek adaletin kabulünü sağlamalısınız. Lütfen hükümlüyle aranızda

gelişebilecek muhtemel bir yakınlığın ya da karşıdan gelebilecek yaltaklanmaların kararınıza etki etmesine izin vermeyin. Kısacası Rahip, verecek anlamlı nasihatler bulamayacak olursanız, benimkilere başvurun.

Cevabınızı bekliyorum. Lütfen size gelen habercimi bu konuda bilgilendirin.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

Yardımcı rahip Thorvardur Jónsson, Breidabólstadur kilisesinin bitişiğindeki çiftlikte ocağın taşlarını onarırken, babasının kapı girişinde boğazını temizlediğini duydu.

"Tóti... Dışarıda Hvammur'dan gelen bir ulak var, seni soruyor."

"Beni mi?" diyerek babasına bakan Tóti elindeki kocaman taşı o şaşkınlıkla yere düşürdü. Az kalsın ayağını eziyordu. Rahip Jón sıkıntıyla dişlerini gıcırdattı, başını eğip Tóti'yi usulca iterek kapıdan içeri girdi.

"Evet, seni. Hadi git, bekletme."

Ulak, paltosu yıpranmış bir uşaktı. Önce Tóti'yi baştan aşağı süzüp, ardından sordu: "Rahip Thorvardur Jónsson musunuz?"

"Merhaba. Aradığınız kişi benim, ama doğrusu yardımcı rahip olacak."

Uşak omzunu silkti. "Saygıdeğer Bölge Polis Komiserimiz Björn Blöndal'dan size bir mektup getirdim." Paltosunun içinden küçük bir kâğıt parçası çıkararak Tóti'ye verdi. "Siz mektubu okurken burada beklemem emredildi."

Uzunca bir süre uşağın cebinde kalmış olan mektup ılık ve nemliydi. Tóti, mektubun o gün yazıldığını belirten mührü açtı ve girişin dışındaki odun kırma kütüğüne oturarak okumaya başladı.

Blöndal'ın mektubunu okuyup bitirdikten sonra kafasını kaldıran Tóti, uşağın kendisini izlediğini gördü. Uşak, bir kaşı havada "Evet?" diye sabırsızlıkla sordu.

"Anlayamadım?"

"Bölge Komiseri'ne vereceğiniz yanıt nedir? Bütün gün bekleyemem."

"Babamla konuşabilir miyim?"

Uşak iç geçirdi. "Konuşun bakalım."

İKİNCİ BÖLÜM

---

3 Mayıs 1828
Undirfell, Vatnsdalur

Suçlu Agnes Magnúsdóttir 1795 yılında Flaga'da, Undirfell kilisesi mıntıkasında doğmuştur. 1809 yılında, "mükemmel bir zekâsı, Hıristiyanlığa dair sağlam bir bilgi birikimi ve kavrayışı" olduğu teyit edilmiştir.

Bu bilgi Undirfell Papaz Defteri'nde kayıtlıdır.

P. Bjarnason

Stóra-Borg'da kapatıldığım ambarda rüya görmedim. Isınmak için sırtımda küflü bir at derisiyle dar tahtaların üzerine kıvrılmışken uyku, gelgitle kıyıya vuran cılız bir su gibi yanaşırdı bana. Bedenime küçük dalgalarla dokunur ama asla rehavetin derinliklerine çekmezdi. Beni uyandıracak bir şey mutlaka olurdu: Gelen ayak sesleri ya da hizmetçi kızın boşalttığı oturağı yere koyarken çıkan tangırtı, sidiğin güçlü kokusu. Kimi zaman, kıpırdamadan yatıp gözlerimi sıkıca yumarak kafamdaki bütün düşünceleri kovarsam, uyku usulca kendini gösterirdi yeniden. Zihnim, incecik bir ışık şeridinin odanın içine sokulmasına ya da hizmetçilerin bir parça kurutulmuş balığı önüme atmalarına kadar bilinçle bilinçsizlik arasında gidip gelirdi. Kimi günler, yangından beri hiç uyumadığımı, Tanrı'nın verdiği cezanın da belki bu uykusuzluk olduğunu düşünürdüm. Dahası, Blöndal'ın verdiği cezanın... Gözetim masraflarımı karşılamak için eşyamla birlikte rüyalarıma da el konmuştu.

Ama dün gece burada, Kornsá'da, rüyamda Natan'ı gördüm. Karışımında kullandığı otları kaynatıyordu; ben de onu izlerken ellerimi işliğin toprak duvarlarında gezdiriyordum. Yaz mevsiminin ışığı pembe pembe parıldıyordu. Karışıma girecek olan otların güçlü kokusu beni çepeçevre sarmıştı. Bu acımsı tatlı burcunun içinde soluk alıyor, etrafımda küçük bir mutluluk dalgasının yükseldiğini hissediyordum. Sonunda vadiden ayrılmıştım. Natan dönüp gülümsedi. Elinde, kaynamış otlardan artakalan pislik tabakasıyla dolu ve içinden buharlar çıkan camdan bir imbik tutuyordu. Elinden yükselen duman ve siyah yünden örülmüş uzun çoraplarıyla bir büyücüye benziyordu. Natan, su gibi kamaşan gün ışığına doğru adımını atınca, gülerek ve sevgiden ölecekmişim gibi hissederek kollarımı ona açtım, ama tam bu anda imbik avuçlarından kaydı ve yere düşerek paramparça oldu. Karanlık, odayı bir zift gibi doldurdu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuzeydoğu İzlanda Vali Yardımcısına,

Zatı âlinizin bu yılın 10 Ocak gününde cinayet, kundaklama ve sair suçlarla yargılanan ve ölüme mahkûm olunan davalılar Fridrik, Agnes ve Sigrídur'la ilgili pek hoş mektubu için teşekkür ederim. Mektubunuza cevaben, geçen yıl 30 Aralık'ta demirci B. Henriksson'a benim bildirdiğim ölçülerde yaptırılması talep edilen ve idamda kullanılacak olan baltanın işçilik ve malzeme masraflarının beş gümüş lira tutacağının tarafıma iletildiği konusunda sizi bilgilendirmek isterim. Bununla birlikte Zatı âlinizin mektubunuzda da belirttiği üzere, aynı fiyata Kopenhag'dan daha büyük bir balta edinme konusunda sizinle tamamen aynı fikirdeydim ve bu yüzden tüccar Simonsen'den bu işi benim için ayarlamasını istedim.

Simonsen isimli ilgili şahıs, bu yaz baltayla bana geldi, ama tam olarak istenildiği gibi yapılmış olmasına rağmen, baltanın yirmi dokuz dolara mal olduğunu Simonsen'den şaşırarak öğrendim. Hesabı incelediğimde bu toplamın doğru olduğuna kanaat getirdim ve Bay Simonsen'in faturasını Zatı âlinizin bu dava için tahsis ettiği fondan ödemek durumunda kaldım.

Bu durumda, fonda belirlenmiş olan miktarın aşılmış olmasını size açıklama cüretinde bulunurken, bu harcamanın, başka birçok harcamayla birlikte tutukluların gözetim masrafları için de kullanılan dava fonundan düşülmemesini en acizane hislerimle

rica ediyorum. Bir de, idamlardan sonra söz konusu baltayı ne yapacağımız konusunda düşüncelerinizi Zatı âlinizden istirham ediyorum.

Naçizane ve itaatkâr hizmetçiniz.

HÚNAVATN BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

7. Bir adet İzlanda tarzı dokunmuş çizgili önlük.	—	*10*
8. Bir çile beyaz düz örgü yünü.	—	*16*
9. Bir ilmihal, no. 33-38.	—	*16*
10. Dört boy kenarı yaldızlı yeşil kumaş, eprimiş.	—	*10*
11. Bir adet küçük bardak ve bir adet fincan.	—	*16*
12. Bir miktar çivit ve yaklaşık iki sayfa kâğıt.	—	*20*
13. İki adet örgü şişi ve bir adet eskimiş makas.	—	*6*
14. Yedi adet bakır düğme ve iki adet gümüş düğme, yaklaşık yirmi adet çeşitli türde düğme, kanca ve bir adet yuvarlak bakır madalyon.	—	*24*
15. Bir adet işe yaramaz ıvır zıvırla dolu beyaz çuval.	—	*20*
16. İki çift çorap, bir çifti mavi, bir çifti beyaz ve bir adet ayak tabanlığı.	—	*12*
17. Bir adet iğnedenlik, bir adet yüksük ve bir çift beyaz eldiven.	—	*8*
18. Bir adet küçük kutu, bir adet küçük tahta kâse ve çeşitli ufak kutular.	—	*20*

SİGRÍDUR GUDMUNDSDÓTTİR	RBL.	RBSK
1. İki adet sararmış şal, zarar görmüş.	—	*80*
2. Bir adet mavi yünden düz örgü, kötü kalite eteklik.	—	*40*
3. Bir adet mavi gömlek, zarar görmüş yeleğiyle birlikte.	—	*24*
4. Bir adet eskimiş çizgili kumaş.	—	*24*
5. Bir adet eskimiş, tepesi yeşil ipekli, mavi şapka, hasar görmüş.	—	*8*
6. Bir adet yeşil ipekten, gece için küçük kazak ve hırka takımı.	—	*10*
7. Bir adet Illugastadir'de bulunmakta olan koyun ve bir miktar saman.	*2*	—

YEDİNCİ BÖLÜM

---

3 Mayıs 1828
Undirfell, Vatnsdalur

Katil Fridrik Sigurdsson 6 Mayıs 1810'da burada, Tjörn kilisesi mıntıkasındaki Katadalur'da doğmuş ve doğumu 1823 yılında selefim olan Rahip Sæmundur Oddson tarafından kayda geçirilmiş. O zamanlar "idrak kabiliyeti yüksek", bilgili ve ilmihale hâkim bir çocuk olarak tarif edilmiş. Ancak Fridrik, bilgi ve terbiyesine yaraşır tavırlar sergilemediğinden, ailesi 1825 yılının Sonbaharında, çocuğun kendilerine karşı küstah ve itaatsiz olduğunu bildirerek bana şikâyette bulundu. Fridrik'in taviz vermez bir mizacı olduğunu bu konuşmalar sırasında öğrendim.
Yalnızca son dört yıldır bu cemaatte papazlık yaptığımdan, çocuğun ne şekilde yetiştirildiğini kesin olarak beyan edemiyorum. Ancak, kendi fikrimi belirtmem gerekirse, fazlaca serbest yetiştirildiğini söyleyebilirim.

Rahip Jóhann Tómasson'un ifadesi

5 Eylül 1829

Rah. T. Jónsson
Breidabólstadur, Vesturhóp

(Yardımcı) Rahip Thorvardur Jónsson'a

Suçlu Agnes Magnúsdóttir'in gösterdiği ilerlemeyle ilgili sizden bilgi almak için yazıyorum. Bu yakınlarda Tjörn cemaatinden Rahip Jóhann Tómasson'la buluştum ve kendisi bana sorumluluğu altında olan suçlu Fridrik Sigurdsson'un ruhsal gelişimi ve düzelen tavırları hakkında bir rapor verme lütfunda bulundu. Sizinle de buluşmamızın gerekli olduğu kanaatindeyim. Siz de benzer bir şekilde, suçluyla aranızda geçenlere ilişkin açıklamada bulunduğunuz takdirde, genel olarak hangi seviyedeki dinsel izahatın mahkûmlar üzerinde olumlu etki yarattığını anlayabilirim.

Suçluyla olan görüşmelerinizle ve şimdiye kadar ona verdiğiniz nasihatlerle ilgili açıklama yapmak üzere önümüzdeki hafta Hvammur'da hazır bulunmanızı rica ediyorum.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

"Siz hiç Illugastadir'e gittiniz mi, Rahip?"

Tóti başını iki yana salladı. "Breidabólstadur'un kuzeyine yolculuk etmemi gerektirecek fazla bir durum olmadı."

Sonraki gün üzerimize daha da ıslak ve karlı bir havanın ağırlığıyla çökünce, Margrét, Tóti'yi gökyüzü açılıncaya kadar kalmaya ikna etti. Rahip rahatlamıştı. Sıkıntılı rüyalar görmüş, sabah baş ağrısıyla uyanmıştı.

Koyunlar bir araya getirilmiş, kesimler bitmiş, kurutulan otlar içeri alınmıştı; artık Kornsá halkı gününü evde örgü örerek, yün eğirerek ve eğirdikleri yünden iplik çekerek geçiriyordu.

Agnes yatağına oturmuş, Steina'nın ördüğü tek parmaklı eldivende atladığı ilmekleri düzeltiyordu. "Illugastadir neredeyse dünyanın öbür ucundaydı," dedi, çiftliğin yerini gösterir gibi başını eğerek. "Yolunu bile bilmiyordum. Herkes bana o çiftlikte nasıl yalnızlık çekeceğimi anlatıyor ve orada hiçbir şeyin, insanlarını tanıdığım bu vadideki gibi olmayacağını söylüyordu. Ama ben Natan'la çalışmak istiyordum."

"Oraya ne zaman gittin?"

"Durumumu ayarlar ayarlamaz. Mayıs sonunda, işçi değişim gününde."

"Hangi yıl oluyor bu?" diye sordu Tóti.

"1827. Noel yortusu ile yılbaşını Geitaskard'da geçirdim, sonra yağmurkuşunun[20] kışı kovmak için gelip şarkısını söylemesini bekledim. Malımı mülkümü topladım, yürüyerek ayrıldım oradan. Vadide bir yukarı bir aşağı yolculuk eden bir sürü hizmetli vardı, ama kimse Vatnsnes'teki Illugastadir çiftliğine gitmiyordu. Yarımadanın kuzeyine doğru yürümeye başladım; yoğun bir sis çökünce, yolumu yitireceğim diye endişelendim. Ama uzaktan denizin sesini

20 Kış aylarını ılıman iklimlerde geçiren bir Kuzey Avrupa kuşu. İlkyazın muştucusu olarak görülür. (ç. n.)

Rósa'nın beni tanıdığından daha iyi tanıyordum ben onu. "O harika bir kadın," demişti Natan bir seferinde; o an küçük bir kıskançlık çengeli içimi delmiş, parçalamıştı. "İyi bir ebe ve müthiş bir şair." Rósa'nın çocuğunun babasıydı o! Küçük kızın gözlerinde Natan'ın hiçbir şeyi kaçırmayan keskin bakışları vardı. Ama bana güvence vermişti. "Beni bunalttı," demişti. "Onunla ve kocasıyla sonsuza kadar birlikte yaşamamı istedi. Ama benim kendi yaşantımı kurmam gerekiyordu. Ben de kurdum işte. Kendi çiftliğim. Bağımsızlığım."

Rósa'ya, artık onu istemediğini belirten mektuplar yazdığını söyleyerek ikna etti beni. Bana olan aşkı, Rósa'ya karşı hissettiklerini bastırmış, onu unutturmuştu. Natan benim bir piç, bir muhtaç, bir hizmetçi olduğum gerçeğinden hoşlanıyordu. "Her şey için savaşmak zorundasın," demişti. "Sen canını dişine takmış durumdasın Agnes. Rósa gibi değilsin."

O yaz akşamı Rósa kızıyla birlikte kapıda belirdiğinde, Natan'ın yüzü aydınlanmıştı.

Rósa hiçbir şey söylemedi. Bakışlarını üzerimde sabitledi ve gözlerini kıstı. Yüzüme karşı bir silah doğrultmuş gibiydi.

"Sen Agnes Magnúsdóttir olmalısın. Kidjaskard'ın Gülü. Vadilerin Gülü."

Eldiveninden çıkardığı eli, elimin içinde, buz gibiydi.

"Ozan-Rósa. Sonunda tanıştığımıza sevindim."

Rósa, Sigga'yı süzdü, ardından kaşlarını kaldırarak Natan'a baktı. "Küçük ve sevimli bir ev ortamı yarattığını görmek beni mutlu etti."

Sesindeki suçlamayı kaçırmadım. Natan'ın yanında dururken kendimden emindim. O artık benimdi.

"Bu Thóranna olmalı," dedim. Çocuk adını duyunca gülümsedi.

Rósa onu yeniden kucağına aldı. "Evet. Natan'la ikimizin çocuğu."

"Hadi artık kızlar." Natan keyifli görünüyordu. "Daha misafirperver olalım. Sigga, git de hepimize kahve getir. Rósa, çıkar sen de şu paltonu."

"Hayır, teşekkür ederim." Rósa, Thóranna'yı benden uzakta bir köşeye bıraktı. "Onu getirmek için geldim yalnızca."

"Ne?" Natan bana Rósa'nın kızının gelip onda kaldığını söylememişti. Natan'a fısıltıyla, bunu neden bana söylemediğini, neden Rósa'nın gelebileceği konusunda beni uyarmadığını sordum. Hâlâ görüştüklerini bile bilmiyordum.

"Rósa için en azından bunu yapmalıyım," dedi. "Thóranna geçen kış da bizimle birlikteydi. O benim kızım, dolayısıyla yılın bir bölümünde bizimle yaşaması doğru olur."

Rósa'nın sözleri sertti. "Her konuda ona danıştığının farkında değildim, Natan? Seni böylesine avucunun içine almış olduğunu bilmiyordum. Çocuğumuzu evinde istemediği çok açık."

Natan gülüyordu. "Evi mi? Rósa, Agnes benim hizmetçim."

"Yalnızca hizmetçin, öyle mi?" Kaşlarını kaldırmıştı. "Onun kızımızla ilgilenmesini istemiyorum."

"Thóranna'ya göz kulak olmaktan mutluluk duyarım," dedim. Yalan söylüyordum.

"Seni neyin mutlu edeceği beni ilgilendirmez Agnes."

Natan eski ve yeni sevgililerinin çatışmasından hoşnut kalmamış olmalıydı. "Hadi Rósa. Gel de hep birlikte kahve içelim."

Kadın acı acı güldü. "Ah evet, hoşuna giderdi tabii! Bütün fahişelerinle birlikte aynı çatı altında cümbüş yapmak! Hayır, teşekkür ederim." Rósa, Natan'ın tuttuğu kolunu sertçe çekerek gitmek üzere geri döndü. Ama kapıdan çıkmadan önce bana bir şey söyledi.

"Lütfen Thóranna'ya iyi davran. Lütfen." Başımı salladım ve Rósa birden yanıma yaklaştı. Elini kolumun üzerinde hissettim hafifçe. "*Brennt barn forðast eldinn.*" Yumuşak sesi ölçülüydü. "Ağzı yanan çocuk ateşten korkar." Arkasına bakmadan çekti gitti.

Küçük kız annesi için ağlamaya başlayınca Sigga onu teselli etti. Natan, Rósa geri dönecekmiş gibi kapının girişine bakakaldı.

"Bizim hakkımızda ona ne anlattın?" diye fısıldadım Natan'a.

"Rósa'ya hiçbir şey söylemedim."

"Kidjaskard'ın Gülü derken ne demek istedi? Bütün fahişeler ne demek oluyor?"

Omzunu silkti. "Rósa insanları kendine özgü bir tarzla adlandırır. Sanırım senin güzel olduğunu düşünüyor."

"Bir övgüymüş gibi gelmiyordu kulağa."

Natan beni duymazdan geldi. "Ben işliğimde olacağım."

"Sigga bize kahve yapacaktı hani."

"Lanet olsun Agnes! Bir kere de üstüme varma!"

"Rósa'nın arkasından mı gidiyorsun?"

Yanıt vermeden çıktı gitti.

*

Tóti bir gece ateşler içindeyken, Agnes'in büyükodanın kapısından içeri girdiğini gördü. "Buraya gelmesine izin vermişler," dedi babasına. Jón yatağa eğilmiş tir tir titreyen oğlunu battaniyelerle sarıyordu sessizce.

"Gir içeri," dedi Tóti. Odanın boğuk havasında kollarını Agnes'e doğru uzatmış, yataktan çıkmak için çabalıyordu. "Buraya gel. Yaşamlarımız nasıl iç içe geçmiş, gel de gör. Tanrı'nın takdiri bu."

Sonra Agnes yatağın yanına diz çöktü, fısıldıyordu. Tóti, kadının uzun koyu renkli saçlarının kulağına sürtündüğünü hissederken, içinden özlem dolu bir titreme geçiyordu. "Burası çok sıcak," dedi. Kadın, Rahibin derisinin üzerindeki teri yalamak için öne eğildi, ama dili sertti, elleri Tóti'nin boğazına uzandı, parmak uçlarını derisine geçirdi.

"Agnes. Agnes!" Hırıldayarak kadını kendisinden uzaklaştırmaya çalıştı. Güçlü eller onunkilere uzandı ve onları yeniden battaniyenin içine soktu. "Karşı koyma," dedi kadın. "Dur artık."

Tóti inledi. Alevler derisini yalıyor, ağzından duman çıkıyordu. Öksürdü, göğsü Agnes'in ağırlığı altında inip kalkıyordu, kadın üzerine çıkmış bıçağını havaya kaldırıyordu.

*

"İnanmıyorum," diyerek karşı çıktı Steina, büyükodayı öyle sert süpürüyordu ki tozlar döşemeden kalkıp havada uçuştu.

"Steina! Ortalığı daha beter pisletiyorsun."

Steina öfkeyle süpürmeyi sürdürdü. "Korkunç bir hikâye bu. Róslín bunu kendisi uydurduysa şaşırmam."

"Ama bunu duyan tek kişi o değil ki." Lauga hapşırdı. "Bak, daha beter toz yaptın."

1828'in Mart ayı... İzlanda'nın kuzeyinde bir çiftlikte iki erkek vahşice öldürüldü. Cinayetlerden suçlu bulunan Agnes Magnúsdóttir, idama mahkûm edildi. İnfaz gününe kadar tutulacağı çiftliğin sahipleri ondan hem korkuyor hem de tiksiniyorlardı. Onların gözünde Agnes bir şeytan, bir cadı, cinayete ortak ettiği iki gencin beynini yıkamış bir caniydi.

Koskoca toplumda ona kulak verecek tek bir kişi vardı... Agnes'in isteğiyle, ölümüne dek ona rehberlik etmekle görevlendirilen Rahip Tóti, bu yapayalnız kadının öyküsünü dinlerken, olaylara farklı bakışımızın gerçekliği nasıl kökünden değiştirebileceğini görecekti.

Bütün yaz tarlada çalışan Agnes'in, kış bastırınca tek bir odaya sıkışıp kalan aileyle ilişkisi değişti. Onu dinleyenlerin zihinlerindeki soru gitgide belirginleşiyordu: Cinayeti işledi mi, işlemedi mi?

Bir insanın, olduğunu düşündüğü kişi ile olduğu düşünülen kişi arasındaki fark bir uçuruma dönüştüğünde, o karanlık boşluğa düşmesi an meselesidir ve bazen bunu aşk bile engelleyemez...

Yaşanmış bir olayı konu alan *Ölü Gömme Törenleri* bireyin varoluş savaşına dair yürek sızlatan bir anlatı...

ISBN 978-975-08-2983-3

19 TL

Hannah Kent'in yazdığı, yaşanmış bir olayı konu alan **Ölü Gömme Törenleri** bireyin varoluş savaşına dair yürek sızlatan bir anlatı...

Anlatıya doğal bir biçimde yerleştirilmiş olan araştırma bulguları, yazarın ele aldığı konu hakkında derin ve yoğun bir bilgiye sahip olduğunun ispatı.
New York Times

Hannah Kent, karmakarışık haldeki tarihsel kayıtları bir araya getirip Agnes'in son aylarını yeniden kurgulamış. Ortaya masallar, şiirler, acı, kapana kısılmışlık hissi, çetin geçen mevsimler ve baştan aşağı yalnızlıkla örülü bir öykü çıkmış.
The Telegraph

Olay örgüsü öylesine iyi kurulmuş ki sonunu bilmemiz, öykünün yarattığı heyecanı daha da artırıyor.
Guardian

Ölü Gömme Törenleri istisnai bir incelikle kaleme alınmış bir ilk roman; özenle araştırılmış, maharetle anlatılmış, içe dokunan bir öykü.
Observer

ISBN 978-975-08-2983-3

19 TL